GENERALINIO ADVOKATO
L. A. GEELHOED IŠVADA,
pateikta 2005 m. kovo 10 d. [1]

I — Įvadas

1. Šioje byloje nagrinėjami du prejudiciniai klausimai, kuriais Suomijos Aukščiausiasis Teismas (*Korkein oikeus*) prašo Teisingumo Teismą išaiškinti 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo [2] ir EB 28 bei 30 straipsnius. Jis nori sužinoti, ar Bendrijos teisė draudžia taikyti nacionalinę nuostatą, įpareigojančią asmenį, importuojantį kitoje valstybėje narėje pagamintą mašiną, patikrinti jos saugą, nors ji ir turi atitikties ženklą „CE", o už šios pareigos nevykdymą šiam importuotojui numatančią civilinę ir baudžiamąją atsakomybę.

1 — Originalo kalba: prancūzų.
2 — OL L 207, p. 1.

II — Faktinės aplinkybės

2. 1998 m. lapkričio 17 d. bendrovės *Peltitarvike Oy* darbuotojas R. Pöyry savo darbo vietoje patyrė sunkų nelaimingą atsitikimą, kai jis dirbo su presu-plaktu.

3. Iš nutarties matyti, kad tą dieną R. Pöyry meistras nusprendė, padedamas R. Pöyry, pakeisti šio preso-plakto geležtes. Šiam tikslui norėdamas išjungti srovę šis meistras įjungė avarinio stabdymo įtaisą. Per šią operaciją R. Pöyry netyčia koja palietė mašinos pedalą. Nors avarinio stabdymo įtaisu srovė buvo išjungta, pedalo paspaudimas sukėlė staigų spaudimo judesį, kuris sunkiai sužeidė R. Pöyry rankas.

4. Šis *Amada Promecam ITS 2* tipo presas-plaktas, kurio serijos numeris ITS 2 80 25 B 5 0412 ir kurį Prancūzijoje pagamino Prancūzijos bendrovė *Amada Europe*, o į Suomiją importavo Suomijos bendrovė *Ama Prom*, kurios generalinis direktorius yra S. Yonemoto, 1995 m. balan-

džio mėn. buvo parduotas ir perduotas bendrovei *Peltitarvike Oy*. Ši mašina buvo importuota su ženklu „CE" ir gamintojo pateiktoje deklaracijoje („certificate of conformity CE relative to working equipments") buvo nurodyta:

„The undersigned manufacturer Amada Europe [adresse] certifies that the new below designated equipment hydraulic press brake 80.25 type ITS 2 No Series B 50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 394, EN 418, EN 457, EN 60204

The AIF/S, Organisation authorized by the act from the Labour Department on 11/08/1992, has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS 2-type under the number 384-090A-0004-11-94 (No. IAF/S), on 08/11/94."

5. Helsinkio pirmosios instancijos teisme (*Helsingin käräjäoikeus*) prokuroras kaltinamajame akte pažymėjo, kad mašina pavojinga ir neatitinka teisės aktų, nes spaudžiant pedalą ji gali veikti visu greičiu ir mašinos avarinio stabdymo įtaisas veikia netinkamai. Jo teigimu, naudojimosi instrukcija yra perdaug neišsami ir su trūkumais, kad mašina galėtų būti naudojama visiškai saugiai, kontrolės skydas neatitinka pavaizduoto naudojimosi instrukcijoje, o ši buvo nevisiškai išversta į suomių kalbą.

6. *Helsingin käräjäoikeus* pripažino, kad yra nustatyti kai kurie su šios mašinos savybėmis susiję faktai, kuriuos galima apibendrinti taip:

— kai raktu valdomas jungiklis yra 2 pozicijoje, spaudžiant pedalą mašina gali veikti visu greičiu,

— paspaudus mašinos avarinio stabdymo įtaisą išjungiama tik srovė, paleidžianti pavarą, tačiau mašinai ir toliau paduodama įtampa bei veikia hidraulinė pompa,

— avarinio stabdymo įtaiso kontaktai atsidaro paspaudus mygtuką mažiau nei milimetrą. Norint užfiksuoti stovėjimo pozicijoje reikia jį paspausti dar kelis milimetrus. Avarinio stabdymo įtaisas yra standus,

— mašinos naudojimosi instrukcija nevisiškai išversta į suomių kalbą. Kontrolės skydas neatitinka pavaizduotojo naudojimosi instrukcijoje, o ši yra perdaug neišsami ir su trūkumais, kad mašina galėtų būti naudojama visiškai saugiai,

— paprastai mašina veikia pedalu paleidžiamu atviru įrankiu ir dideliu darbo greičiu, nors ji neturi kitų apsaugos įtaisų, apsaugančių rankas nuo sužalojimo, o tik dviem rankom valdomą kontrolės prietaisą, kuris pagal bendrovės *Peltitarvike Oy* darbo metodus paprastai nenaudojamas,

— avarinio stabdymo įtaisas naudojamas norint sustabdyti mašiną, kai keičiama įrankio geležtė, o tai daroma beveik kasdieną, nors jis nėra tam skirtas. Siekiant užtikrinti saugą reikia išjungti srovę arba kontrolės skyde esančiu raktu valdomu jungikliu pasirinkti mažą darbo greitį.

7. *Helsingin käräjäoikeus* nuomone, importuotojas privalėjo užtikrinti, kad parduotos ir naudojamos mašinos būtų suprojektuotos ir pagamintos laikantis galiojančių taisyklių, ir nepakanka to, kad mašina turi ženklą „CE“, o gamintojas raštu pateikė garantiją, jog ji atitinka standartus. Iš tiesų šios aplinkybės neatleidžia importuotojo nuo pareigos laikytis Suomijos įstatymo dėl saugos darbe (työturvallisuuslaki) 40 straipsnyje nustatytų darbo saugos taisyklių, kurios įpareigoja mašinos importuotoją ar pardavėją užtikrinti, kad pagal savo paskirtį naudojama mašina nesukels nelaimingo atsitikimo rizikos arba pavojaus sveikatai ir kad ji būtų suprojektuota ir pagaminta laikantis įstatyme nustatytų taisyklių bei reikalavimų. Už šios pareigos nevykdymą jiems gali kilti baudžiamoji ir civilinė atsakomybė.

8. Todėl *Helsingin käräjäoikeus* paskyrė S. Yonemoto 30 darbo dienų užmokesčio dydžio baudą už darbo saugos pažeidimą ir sveikatos sutrikdymą dėl neatsargumo bei nurodė atlyginti R. Pöyry žalą.

9. Helsinkio apeliacinis teismas (*Helsingin hoviokeus*) patvirtino *Helsingin käräjäoikeus* sprendimą ir padidino baudą iki 50 darbo dienų užmokesčio dydžio bei šiek tiek sumažino žalos atlyginimo sumą.

10. *Korkein oikeus* pateiktame kasaciniame skunde dėl *Helsingin hoviokeus* sprendimo S. Yonemoto ginčija tai, kad importuotojas turi pats užtikrinti, kad mašina būtų suprojektuota ir pagaminta pagal pripažintus standartus, jei ji turi ženklą „CE" bei atitikties deklaraciją, ir kad prie jos būtų pridėtos naudojimo bei priežiūros instrukcijos. Nagrinėjamu atveju gamintojo ženklas „CE" ir atitikties deklaracija buvo pateikti remiantis patvirtintos įstaigos išduotu tyrimo sertifikatu, pagal kurį mašina atitinka šio tipo mašinoms taikomas direktyvas ir standartus.

11. Savo kasaciniame skunde S. Yonemoto taip pat mano, kad Suomijos administracinės ir teisminės valdžios institucijos, nepažeisdamos EB 28 straipsnio negali reikalauti, kad importuotojas Suomijoje tikrintų kitoje valstybėje narėje patvirtinto modelio mašiną, turinčią ženklą „CE". Jo teigimu, importuotojo pareigos yra tik užtikrinti, kad gamintojo mašinos atitiktį Bendrijos standartams patvirtintų tam tikslui įgaliota įstaiga, kad gamintojas pristatytų šią mašiną su ženklu „CE" ir su jos naudojimosi instrukcija bei priežiūros instrukcijomis ir kad jis pateiktų atitikties deklaraciją.

12. Būtent šiomis aplinkybėmis *Korkein oikeus* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Atsižvelgiant į Direktyvą 98/37 ir EB 28 bei 30 straipsnius, kokius Bendrijos teisė įtvirtina pareigų, susijusių su mašinos saugos savybėmis, kurias nacionalinė teisė gali nustatyti mašinos, turinčios ženklą „CE", importuotojui (ar kitam tiekėjui), apribojimus

— prieš parduodant mašiną ir

— ją pardavus?

2. Konkrečiau kalbant, prašoma išaiškinti:

a) kiek ir kokiomis sąlygomis Bendrijos teisė leidžia saugos srityje įpareigoti mašinos, turinčios ženklą

„CE“, importuotoją (ar kitą tiekėją) imtis veiksmų arba atlikti kontrolę?

b) ar šioje byloje nagrinėjama neveikimo rūšis saugos srityje daro įtaką vertinant importuotojui (ar kitam tiekėjui) nustatytas pareigas Bendrijos teisės atžvilgiu ir kokiu būdu?

c) ar <...> Įstatymo dėl saugos darbe (työturvallisuuslaki) 40 straipsnio nuostatos prieštarauja Bendrijos teisei, atsižvelgiant į šių pareigų <...> neįvykdymo baudžiamojo ir civilinio pobūdžio pasekmes ir jei taip, kiek?“

III — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisės aktai*

13. Direktyva 98/37 nustato esminius reikalavimus, kuriuos turi atitikti mašinos, saugos ir sveikatos srityje. Direktyva 98/37 pakeičia ir kodifikuoja Direktyvą 89/392/EEB[3].

14. Direktyvos 98/37 2 straipsnis numato:

„1. Valstybės narės turi imtis visų tinkamų priemonių, kad užtikrintų, jog mašinos arba saugos įranga, kurioms taikoma ši direktyva, būtų tiekiamos į rinką ir atiduodamos naudoti tik tada, kai nekelia pavojaus žmonių saugai ir sveikatai, naminiams gyvuliams ir turtui, yra tinkamai instaliuotos ir prižiūrimos bei naudojamos numatytiems tikslams.

2. Pagal Sutartį ši direktyva neturi paveikti valstybių narių teisės nustatyti tokius reikalavimus, kokie, jų manymu, užtikrina žmonių, o ypač darbininkų, apsaugą naudojant nagrinėjamas mašinas ar saugos įrangą, jei

3 — 1989 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 89/392/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, derinimo, iš dalies pakeista 1991 m. birželio 20 d. Tarybos direktyva 91/386/EEB (OL L 198, p. 16), 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/44/EEB (OL L 175, p. 12) ir 1993 m. liepos 22 d. Tarybos direktyva 93/68/EEB (OL L 220, p. 1).

mašinos ar saugos įranga nebūtų modifikuojamos direktyvoje nenurodytu būdu.

<...>“

15. Pagal šios direktyvos 3 straipsnį mašinos ir saugos įranga, kurioms taikoma ši direktyva, turi atitikti esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, išdėstytus šios direktyvos I priede.

16. Direktyvos 98/37 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės neturi drausti, riboti ar kliudyti mašinų ar saugos įrangos, kurios atitinka šios direktyvos reikalavimus, pateikti į rinką ir atiduoti naudoti jų teritorijoje.

<...>“

17. Šios direktyvos 5 straipsnis nurodo:

„1. Valstybės narės pripažįsta, kad šios direktyvos nuostatas, įskaitant ir II skyriuje nurodytas atitikties tikrinimo procedūras, atitinka:

— mašinos, turinčios ženklą „CE“ ir EB atitikties deklaraciją, nurodytą II priedo A punkte,

— saugos įranga, turinti EB atitikties deklaraciją, nurodytą II priedo C punkte.

Jei nėra suderintų standartų, valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad suinteresuotųjų šalių dėmesys būtų atkreiptas į egzistuojančius nacionalinius techninius standartus ir technines sąlygas, kurios laikomos svarbiomis arba tinkamomis, kad būtų įgyvendinti I priede nurodyti esminiai sveikatos ir saugos reikalavimai.

2. Jeigu nacionalinis standartas, perkeliantis suderintą standartą, į kurį nuorodos yra išspausdintos *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*, tenkina vieną ar daugiau esminių saugos reikalavimų, pagal tokį standartą pagamintos mašinos ir saugos įranga laikomos atitinkančiomis esminius reikalavimus.

Valstybės narės paskelbia nacionalinių standartų, perkeliančių suderintus standartus, nuorodas.

<...>"

18. Direktyvos 98/37 7 straipsnis numato:

„1. Kai valstybė narė įsitikina, jog:

— mašinos, turinčios ženklą CE, arba

— saugos įranga, turinti EB atitikties deklaraciją,

naudojamos pagal paskirtį gali sukelti pavojų žmonių saugai, atitinkamais atvejais – naminiams gyvuliams ar turtui, ji imasi visų reikiamų priemonių, kad tokios mašinos ar saugos įranga būtų pašalintos iš rinkos, kad būtų uždrausta pateikti jas į rinką, atiduoti naudoti arba kad būtų ribojama jų judėjimo laisvė.

Valstybės narės nedelsdamos praneša Komisijai apie visas tokias priemones, nurodydamos priimtojo sprendimo priežastį <...>

2. Komisija nedelsdama pradeda konsultuotis su atitinkamomis šalimis. Jeigu Komisija pasikonsultavusi prieina prie išvados, kad priemonė yra pateisinama, ji tai nedelsdama praneša iniciatyvą pareiškusiai ir kitoms valstybėms narėms. Jei Komisija pasikonsultavusi prieina prie išvados, kad priemonė yra nepateisinama, ji tai nedelsdama praneša iniciatyvą pareiškusiai valstybei narei ir

gamintojui arba jo įgaliotam Bendrijoje įsisteigusiam atstovui. Kai pirmoje straipsnio dalyje minimas sprendimas priimamas dėl standartų trūkumų ir kai valstybė narė tą galimybę patvirtina sprendimo pradžioje, Komisija kreipiasi į komitetą, kad būtų pradėtos 6 straipsnio 1 dalyje nurodytos procedūros.

Šiam tikslui jis turi parengti EB atitikties deklaraciją, prie mašinos pritvirtinti ženklą „CE" ir parengti V priede numatytą dokumentų bylą. Kai kurioms mašinoms, galinčioms kelti didesnį pavojų, kurios yra išvardytos šios direktyvos IV priede (tarp jų – ir presui-plaktui), yra numatyta griežtesnė atitikties vertinimo procedūra, kurioje dalyvauja ir notifikuotoji įstaiga, kaip numatyta šios direktyvos VII priede.

3. Jei:

— mašinos turi ženklą „CE", nors neatitinka reikalavimų,

— saugos įranga turi EB atitikties deklaraciją, nors neatitinka reikalavimų,

— kompetentinga valstybė narė imasi atitinkamų veiksmų prieš tuos, kurie uždėjo tą ženklą ar parengė deklaraciją, ir praneša apie tai Komisijai bei kitoms valstybėms narėms.

<...>"

20. Direktyvos 98/37 I priedo 1.7.3 punktas numato, kad visos mašinos turi būti įskaitomai ir neišdildomai pažymėtos būtinai nurodant gamintoją ir jo adresą, ženklą „CE", serijos arba tipo žymenį, jeigu yra, serijos numerį ir pagaminimo metus. Ant mašinų pagal jų savybes turi taip pat būti pateikta visa saugaus naudojimo informacija (pvz., sukamųjų dalių greitis, kt.).

21. Iš Direktyvos 98/37 I priedo 1.7.4. punkto matyti, kad:

19. Direktyvos 8 straipsnis numato, kad paprastai gamintojas arba jo įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas atlieka Bendrijoje pagamintos mašinos atitikties įvertinimą.

— „prie kiekvienos mašinos turi būti pridedamos instrukcijos, kuriose būtinai nurodomi kai kurie duomenys,

— instrukcijas gamintojas arba jo įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas turi parengti viena iš Bendrijos kalbų. Visos mašinos, atiduodamos naudoti, turi turėti instrukcijas, išverstas į šalies, kurioje jos bus naudojamos, kalbą arba kalbas ir instrukciją originalo kalba. Šis vertimas turi būti parengtas arba gamintojo, arba jo įgalioto Bendrijoje įsisteigusio atstovo, arba asmens, tiekiančio šią mašiną į tam tikrą kalbinį regioną,

— instrukcijose turi būti visos būtinos schemos ir diagramos, kad mašiną būtų galima parengti darbui, eksploatuoti, prižiūrėti, tikrinti, ar tinkamai veikia, prireikus taisyti, ir turi būti pateiktos visos naudingos, o ypač su sauga susijusios, nuorodos,

— reklaminė literatūra, apibūdinanti mašiną, neturi prieštarauti jos saugos instrukcijoms."

22. Direktyvos 98/37 II priedo A dalyje, susijusioje su mašinų EB atitikties deklaracija, numatyta, kad šioje deklaracijoje turi būti nurodyta tam tikra informacija, t. y. gamintojas arba jo įgaliotasis Bendrijoje įsisteigęs atstovas ir adresas, mašinos aprašas, visos svarbiausios nuostatos, kurias atitinka mašina, ir, jei reikia, notifikuotoji įstaiga bei jos adresas ir EB tipo tyrimo sertifikato numeris arba notifikuotoji įstaiga, kuriai pagal šios direktyvos 8 straipsnį buvo persiųsta byla, ir jos adresas.

23. Šios direktyvos II priedo A dalyje taip pat numatyta, kad ši EB atitikties deklaracija turi būti parengta tokia pat kalba kaip ir instrukcijos bei išspausdinta arba parašyta spausdintinėmis raidėmis ir kad prie jos turi būti pridėtas vertimas į vieną iš valstybės, kurioje mašinos bus naudojamos, kalbų. Ši deklaracija turi būti išversta tomis pačiomis sąlygomis kaip ir instrukcija.

24. Direktyvos 98/37 V priede yra nustatytas šios direktyvos 8 straipsnyje numatytos dokumentų bylos turinys. Šią bylą gamintojas arba jo įgaliotas atstovas privalo parengti ir saugoti taip, kad ji, jei reikės, būtų prieinama jo patalpose įvairiais tikrinimo tikslais. Tačiau šio priedo 4 punkto a papunktyje nustatyta, kad 3 punkte nurodyti dokumentai nebūtinai visada turi būti parengti vietoje, bet prireikus jie turi būti „surinkti per tam tikrą laiką, atsižvelgiant į jų svarbą, ir pateikiami". Šio priedo 4 punkto c papunktyje nustatyta, kad dokumentai turi būti pateikiami viena iš oficialių Bendrijos kalbų, išskyrus mašinų instrukcijas.

B — *Nacionalinis teisinis pagrindas*

25. Aptariant nacionalinį teisinį pagrindą reikia pažymėti, kad iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašymo matyti, jog Suomijos įstatyme dėl saugos darbe, be kita ko, yra nuostatų, į nacionalinę teisę perkeliančių Direktyvą 89/391/EEB dėl aplinkos darbe[4].

26. Šiame įstatyme taip pat yra nuostatų, numatančių pareigas ne darbdaviui, o kitiems asmenims. Tai 40 straipsnio 1 ir 2 dalys, kurių redakcija, galiojusi pagrindinės bylos faktinių aplinkybių metu, buvo išdėstyta taip:

„Mašinos, įrankio arba kito techninio įtaiso gamintojas, importuotojas arba pardavėjas, ar kitas asmuo, tiekiantis šį daiktą į rinką ar suteikiantis jį naudoti, turi užtikrinti, kad:

1) šis daiktas, pateikus jį į šios šalies rinką arba pristačius naudoti, naudojamas pagal savo paskirtį nesukeltų nelaimingo atsitikimo rizikos arba pavojaus sveikatai;

2) jis būtų suprojektuotas, pagamintas ir prireikus patikrintas pagal jam taikomas specifines įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas; ir

3) jis turėtų įprastam jo naudojimui būtinus saugos įtaisus ir ženklus bei kitas nuorodas, patvirtinančias atitiktį standartams.

Prie daikto turi būti pridedamos atitinkamos jo instaliavimo, naudojimo ir priežiūros instrukcijos. Prireikus šiose instrukcijose turi būti pateikta informacija apie įprastinį jo , taisymą ir reguliavimą bei procedūras, kurias reikia atlikti įprastinių gedimų atveju. Projektuojant saugos įtaisus reikia atsižvelgti į šių užduočių įvykdymą."

27. Šių nuostatų nesilaikymas sukelia baudžiamąsias ir civilines pasekmes.

4 — 1989 m. birželio 12 d. Tarybos direktyva dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo (OL L 183, p. 1).

IV — Vertinimas

A — *Išankstinės pastabos*

28. Direktyva 98/37 priskiriama „naujojo požiūrio" kategorijos direktyvoms teisės aktų suderinimo srityje. Ji nustato esminius saugos ir sveikatos reikalavimus mašinų bei saugos įrangos projektavimo ir gamybos srityje, taip pat mašinų atitikties reikalavimus vertinimo, atitikties deklaravimo ir žymėjimo srityje.

29. Direktyvos 98/37 septintoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad šia direktyva siekiama užtikrinti laisvą mašinų judėjimą nemažinant valstybėse narėse taikomo patvirtinto apsaugos lygio. Ši direktyva numato nuostatas, susijusias su mašinų projektavimu bei gamyba ir būtinas, kad darbo aplinka būtų saugesnė, kurias papildo konkrečios nuostatos dėl tam tikro pavojaus, su kuriuo darbininkai gali susidurti darbe, prevencijos, taip pat nuostatos, susijusios su darbininkų saugos organizavimu. Iš Direktyvos 98/37 aštuntos konstatuojamosios dalies matyti, kad ja siekiama panaikinti kliūtis laisvam judėjimui, atsirandančias dėl nacionalinės teisės aktų dėl prekybos skirtumų.

30. Abu tikslai yra išsamiau paaiškinti Direktyvos 98/37 3 ir 4 straipsniuose. 3 straipsnyje nustatyta, kad mašinos ir saugos įranga, kurioms ji taikoma, turi atitikti esminius sveikatos ir saugos reikalavimus, išdėstytus šios direktyvos I priede. 4 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės negali drausti, riboti ar kliudyti mašinų ar saugos įrangos, kurios atitinka direktyvą, pateikti į rinką ir atiduoti naudoti jų teritorijoje.

31. Atitiktis šios direktyvos nuostatoms turi būti patikrinta prieš pateikiant mašiną į rinką, parengiant EB atitikties deklaraciją ir prie mašinos pritvirtinant ženklą „CE". Atitikties vertinimo procedūros, kurios skirtingiems mašinų tipams yra skirtingos, yra nurodytos šios direktyvos 8 straipsnyje.

32. Iš principo atitiktį vertina pats gamintojas arba jo įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas. Kai mašinos importuojamos iš trečiųjų šalių, atitikties deklaravimo ir žymėjimo pareigos pagal 8 straipsnio 7 dalį tenka

tam asmeniui, kuris mašiną tiekia į Bendrijos rinką. Taigi tokiu atveju pareiga vertinti atitiktį gali tekti asmeniui, importuojančiam mašiną į Bendriją. Dėl akivaizdžių priežasčių ši pareiga netaikytina tokiam asmeniui, kuris importuoja mašiną į valstybę narę iš kitos valstybės narės, nors nacionalinės teisės akte jis ir būtų vadinamas „importuotoju".

33. Pagal direktyvos 8 straipsnio 2 dalies a punktą gamintojas be trečiosios šalies įsikišimo privalo įvertinti Bendrijoje pagamintos mašinos atitiktį. Taigi būtent jis turi parengti bylą pagal šios direktyvos V priedą ir būti užtikrintas, kad priemonės, kurias jis naudojo tam, kad mašina atitiktų esminius reikalavimus, yra nurodytos byloje ir kad ši byla gali būti pateikta nacionalinės valdžios institucijoms jų prašymu.

34. Tačiau kai kurioms mašinoms, galinčioms kelti didesnį pavojų, kurių išsamus sąrašas yra pateiktas Direktyvos 98/37 IV priede, yra numatyta griežtesnė atitikties vertinimo procedūra. Tokiu atveju pagal 8 straipsnio 2 dalies b punktą notifikuotoji įstaiga turi atlikti EB tipo tyrimą pagal mašinos pavyzdį, kaip numatyta šios direktyvos VI priede [5].

35. Tais atvejais, kai IV priede nurodytos mašinos buvo pagamintos pagal suderintus standartus, susijusius su visais esminiais saugos reikalavimais, kaip nustatyta Direktyvos 98/37 5 straipsnio 2 dalyje, jos 8 straipsnio 2 dalies c punkte yra numatyta galimybė pasirinkti vieną iš švelnesnių procedūrų.

36. Pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju aptariama mašina yra numatyta IV priedo A dalies 9 punkte, taigi jai taikoma tokia atitikties vertinimo procedūra, kurioje dalyvauja notifikuotoji įstaiga. Į rinką pateikus preso-plakto modelį, kuris aptariamas pagrindinėje byloje, dar nebuvo suderintų standartų, kuriuose būtų numatyti šiam mašinų tipui taikytini techniniai reikalavimai [6]. Taigi ši mašina privalėjo būti pateikta EB tipo tyrimui. Iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutarties matyti, kad Prancūzijos notifikuotoji įstaiga patikrino ir patvirtino šią mašiną.

5 — Notifikuotąją įstaigą paskiria valstybės narės. Ji turi atitikti direktyvos VII priede nurodytus būtiniausius notifikuojant įstaigas taikomus kriterijus.

6 — Hidraulinių presų-plaktų suderintas standartas (EN 12622) buvo patvirtintas tik 2001 m. rugsėjo mėnesį.

37. Iš Direktyvos 98/37 7 ir 10 straipsnių matyti, kad jei nustatoma, jog mašina, turinti ženklą „CE", gali sukelti pavojų saugai, valstybės narės ir gamintojas arba jo įgaliotas Bendrijoje įsisteigęs atstovas privalo vykdyti tam tikrus įpareigojimus, kad šis pavojus būtų sumažintas ir net panaikintas.

38. Palyginti su „klasikinėmis" direktyvomis techninių standartų derinimo srityje, Direktyva 98/37 pasižymi trimis privalumais. Ji yra lankstesnė, nes leidžia priimti geresnius, naujausiomis technologijomis pagrįstus sprendimus saugai užtikrinti, ir tam nebūtinas išankstinis įstatymų leidėjo įsikišimas. Kartu ši direktyva įgyvendina mašinų, turinčių ženklą „CE", laisvą judėjimą, o valstybės narės nebegali drausti, riboti ar kliudyti pateikti jas į rinką ir atiduoti naudoti savo teritorijoje. Galiausiai, kai direktyva yra tinkamai taikoma, ji užtikrina aukšto lygio sveikatos apsaugą.

39. Iš to, kas išdėstyta pirmiau, reikia daryti išvadą, jog Direktyva 98/37 visiškai suderinami esminiai sveikatos ir saugos reikalavimai mašinoms. Tas pats pasakytina ir apie atitikties vertinimo procedūrą. Nuo šiol nacionalinės taisyklės dėl esminių saugos ar sveikatos reikalavimų mašinoms, įskaitant taisykles, numatančias pareigą vertinti atitiktį, turi būti suderintos su direktyva [7].

40. Direktyva 98/37 numatytos sistemos geram veikimui yra būtina bendra rūpestingumo pareiga, taikytina ne tik mašinų gamintojams, kurių konkrečios pareigos yra nustatytos šioje direktyvoje ir jos prieduose, bet ir kitiems ūkio subjektams, vėliau veikiantiems tiekimo tinkle, t. y. mašinų importuotojams, platintojams ir galutiniams naudotojams. Jie turi būti užtikrinti, kad šiame tinkle anksčiau veikiantys subjektai tinkamai įvykdytų įsipareigojimus pagal direktyvą. Jei šios rūpestingumo pareigos jie nevykdytų, neveikimo ar anksčiau padarytų klaidų pasekmės grėstų iki pat galutinio mašinų naudojimo etapo, su visais iš to kylančiais pavojais darbuotojų sveikatai ir saugai. Šiuo atžvilgiu asmenims, importuojantiems mašinas, turinčias ženklą „CE", į nacionalinę teritoriją ir kitiems tiekėjams nacionalinės teisės aktuose gali būti nustatytos tam tikros specifinės pareigos.

7 — 2003 m. gegužės 8 d. Sprendimas *ATRAL* (C-14/02, Rink. p. I-4431, 44 punktas).

41. Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, kokia yra importuotojo ar tiekėjo pareigų apimtis ir kokios apimties atsakomybė už neveikimą saugos srityje jiems gali būti numatyta nacionalinės teisės aktuose.

42. Pagrindinėje byloje akivaizdu, kad Direktyvos 98/37 10 straipsnyje numatytomis priemonėmis Prancūzijos gamintojas turėjo įvykdyti savo pareigas žymėjimo ir atitikties srityje. Taip pat akivaizdu, kad, nepaisant žymos „CE" ir EB atitikties deklaracijos, mašina neatitiko direktyvos nuostatų. Šiomis aplinkybėmis Suomijos Respublika, pripažinusi, kad gali kilti pavojus žmonių saugai, pagal šios direktyvos 7 straipsnį turėjo imtis visų naudingų priemonių, kad aptariamos mašinos būtų pašalintos iš rinkos.

B — *Pareigos, kurios pagal nacionalinės teisės aktus gali būti nustatytos importuotojams ir tiekėjams*

43. Sutikus, kad iš principo pagal Direktyvą 98/37 importuotojams ar tiekėjams gali kilti tam tikros pareigos, ir pripažinus, kad nacionalinės teisės aktuose jos gali būti apibrėžtos ir sustiprintos civilinės bei baudžiamosios teisės sankcijomis, šių pareigų apimtį galima nustatyti, pirma, remiantis šios direktyvos tekstu ir struktūra ir, antra, tiekimo tinkle importuotojo ir tiekėjo paprastai vykdoma veikla.

44. Šiomis aplinkybėmis akivaizdu, kad pagal direktyvą gamintojas pirmiausia atsako už tai, kad jo gaminamos mašinos atitiktų esminius saugos bei sveikatos reikalavimus ir kad būtų laikomasi atitikties šiems reikalavimams patikrinimo procedūros.

45. Taigi pareigos patikrinti šio produkto atitiktį šiems esminiams reikalavimams nustatymas mašinos, kurios gamintojas deklaravo atitiktį šios direktyvos reikalavimams, importuotojui ar tiekėjui prieštarautų direktyvai. Be to, tokiai pareigai įvykdyti jiems nepakaktų techninių ir specifinių žinių, kurias gamintojas turi kaip projektuotojas. Todėl tai, kad pagal nacionalinės teisės aktus importuotojams ir tiekėjams yra nustatyta tokia pareiga, gali sudaryti didelių kliūčių

laisvam mašinų judėjimui bendroje rinkoje, o šių kliūčių panaikinimas yra pačios direktyvos tikslas.

46. Taigi šiomis aplinkybėmis Komisija teisingai nurodė sprendimą byloje *Wurmser ir Norlaine*[8], kuriame Teisingumo Teismas pripažino, kad importuotojui nustatyta pareiga patikrinti importuojamo produkto atitiktį galiojantiems reikalavimams, už kurios nevykdymą jam gali kilti atsakomybė, yra suderinama su EB 28 ir 30 straipsniais tik tuomet, jei importuotojas gali įvykdyti šią pareigą pateikdamas valstybės narės, kurioje šis produktas buvo pagamintas, valdžios institucijų išduotą deklaraciją arba kitą dokumentą, patvirtinantį analogišką garantijos lygį.

47. Šis Teisingumo Teismo sprendimas buvo priimtas tuomet, kai Bendrijos lygiu dar nebuvo bendrų aptariamiems produktams taikytinų taisyklių. Atsižvelgiant į tai, kad šioje byloje tokios Bendrijos taisyklės jau galioja, Bendrijos teisės laisvo prekių judėjimo srityje logikai prieštarautų prielaida, jog importuotojas (arba tiekėjas) turi platesnes pareigas už tas, kurias Teisingumo Teismas pripažino suderinamas su Sutartimi tuo metu, kai bendrų taisyklių dar nebuvo.

48. Todėl reikia daryti išvadą, kad, nebent pačioje Direktyvoje 98/37 būtų numatyta kitaip, nacionalinės teisės aktuose nustatytos pareigos negali būti platesnės nei leidžia sprendime *Wurmser ir Norlaine*[9] Teisingumo Teismo numatyti apribojimai. Taigi kiekviena nacionalinės teisės nuostata, nustatanti importuotojui ar tiekėjui pareigą pačiam patikrinti mašinos atitiktį saugos reikalavimams, turi būti laikoma prieštaraujančia Bendrijos teisei.

49. Kalbant apie šiuos apribojimus nacionalinės teisės aktuose importuotojui ir tiekėjui gali būti numatytos tam tikros pareigos, jei jos yra suderinamos su vaidmeniu, kurį šie ūkio subjektai paprastai atlieka tiekimo tinkle.

50. Pagal Direktyvos 98/37 2 straipsnį valstybės narės turi pareigą prižiūrėti rinką. Šiam tikslui jos gali nustatyti ūkio subjektams pareigą bendradarbiauti, pavyzdžiui, padėti gauti informaciją iš gamintojo ar jo įgalioto atstovo, kai tikrinama mašinos atitiktis minėtos direktyvos nuostatoms. Ši pareiga

8 — 1989 m. gegužės 11 d. Sprendimas (25/88, Rink. p. 1105, 18 ir 19 punktai).

9 — Nurodytas 8 išnašoje.

bendradarbiauti taip pat gali apimti reikalavimą pranešti kompetentingoms institucijoms apie kiekvieną su sauga susijusį įvykį, kilusį dėl ūkio subjektų pateiktų mašinų, jei jiems apie tokį įvykį buvo pranešta.

51. Be to, vykdydami savo profesinę veiklą importuotojai ir tiekėjai paprastai turi laikytis nacionalinės civilinės ar komercinės teisės nuostatų, pagal kurias jie turi įrodyti tinkamą rūpestingumą ir dėl teisinių reikalavimų, konkrečiai taikomų jų parduodamiems produktams. Konkrečiau kalbant apie mašinas, kurioms taikoma Direktyva 98/37, gali būti laikoma, kad jie žino, kokia informacija turi būti pridėta prie produkto ir kad ji turi būti pateikta oficialia ar viena iš oficialių atitinkamos valstybės narės kalbų, kokie ženklai aiškiai nurodo, kad produktas neatitinka reikalavimų ar kad jis nebeatitinka saugos reikalavimų, kuriuos atitiko jį pateikiant į rinką. Todėl jie neturi teikti mašinų, apie kurias jie, remdamiesi turima informacija ir kaip profesinės veiklos vykdytojai, žino ar turi žinoti, kad jos neatitinka taikytinų teisinių reikalavimų.

52. Iš bendros tiekėjo ar importuotojo rūpestingumo pareigos taip pat gali kilti konkretesnės pareigos dėl tam tikrų produktų, kurie gali būti pažeisti saugojant ar pervežant, kategorijų.

53. Galima išreikšti keletą abejonių dėl nacionalinės teisės nuostatų, numatančių importuotojo ar tiekėjo atsakomybę tais atvejais, kai jis negali pasitikėti atitikties deklaracijos tikrumu. Tokios taikymo srities nuostatos gali pažeisti dvigubą apribojimą, kurį aptariau pirmiau, 48 ir 49 punktuose, arba todėl, kad jos reiškia užslėptą pareigą patikrinti mašinos atitiktį esminiams reikalavimams, arba todėl, kad jos tas pareigas, kurios pagal Direktyvą 98/37 tenka gamintojui, nustato ir kitiems vėliau veikiantiems tiekimo tinklo dalyviams. Abiem atvejais gali kilti kliūčių laisvam mašinų judėjimui, o tai prieštarautų pagrindiniam direktyvos tikslui.

54. Galiausiai reikia pažymėti, kad dabartiniame vidaus rinkos įgyvendinimo etape nacionalinės teisės aktai nebegali nustatyti skirtingų bendradarbiavimo ar rūpestingumo pareigų atsižvelgiant į tai, ar ūkio subjektas importuoja mašiną iš kitos valstybės narės, ar vykdo veiklą kitame tiekimo tinklo etape. Ypač kai kalbame apie didelės apimties įrangą, tiekimo tinklai nebesutampa su valstybių narių teritorijų ribomis.

V — Išvada

55. Remdamasis tuo, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Korkein oikeus* pateiktus prejudicinius klausimus:

„1. 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/37/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su mašinomis, suderinimo nuostatos draudžia taikyti nacionalines nuostatas, numatančias, kad:

— mašinos, turinčios ženklą „CE“ ir EB atitikties deklaraciją, importuotojas ar tiekėjas turi užtikrinti, kad ši mašina atitiktų šioje direktyvoje nustatytus esminius reikalavimus,

— mašinos importuotojas ar tiekėjas turi vykdyti pareigas, kurios pagal šios direktyvos nuostatas tenka mašinos gamintojui.

2. Atvirkščiai, šios direktyvos nuostatos nedraudžia taikyti nacionalinės teisės nuostatų, nustatančių importuotojui ar tiekėjui pareigas:

— užtikrinti, kad mašina turėtų ženklą „CE“,

— užtikrinti, kad gamintojas ar jo įgaliotas atstovas atliktų atitikties vertinimo procedūrą,

— gauti pasirašytą EB atitikties deklaraciją ir užtikrinti, kad ji būtų skirta aptariamam mašinos pavyzdžiui ir joje būtų pateikta reikiama su ja susijusi informacija,

— užtikrinti, kad mašina turėtų EB atitikties deklaraciją,

— už kurių nevykdymą jis gali būti patrauktas civilinėn ar baudžiamojon atsakomybėn.

3. Tais atvejais, kai importuojama mašina neturi EB atitikties deklaracijos šalies, kurioje ji bus naudojama, kalba ar viena iš kalbų, remiantis importuotojo ar tiekėjo profesiniu rūpestingumu šią pareigą turi įvykdyti asmuo, įvežantis mašiną į aptariamą kalbinį regioną. Prireikus tai taikytina ir instrukcijoms.

4. Direktyvos nuostatos iš principo nedraudžia importuotojo ar tiekėjo patraukti atsakomybėn, jei jie žinojo ar turėjo žinoti, kad mašina neatitinka taikytinų esminių reikalavimų, jeigu šis reikalaujamas rūpestingumas nereiškia, kad jam yra nustatoma pareiga pačiam patikrinti mašinos atitiktį šiems esminiams reikalavimams ar yra nustatomos kitos pareigos, kurios pagal minėtos direktyvos nuostatas tenka gamintojui."